
Arkivkode:

Sak nr.: 06/6503

Styresak: 18

Møte:15.02.07

**INNFORING AV MILJØLEDELSE OG UTARBEIDELSE AV MÅL FOR DET YTRE
MILJØARBEIDET VED UNIVERSITETET I BERGEN**

Innledning

Alle statlige etater og virksomheter er pålagt å innføre miljøledelse som en integrert del av organisasjonens styringssystem innen helse, miljø og sikkerhet. Universitetet i Bergen innførte høsten 2005 et prosjekt for å innføre miljøledelse (<http://www.uib.no/hms/miljoledelse>). Prosjektplanen ble behandlet i Universitetsstyret 15.9.2005 (Sak nr. 05/7947).

Personal- og økonomiavdelingen har det overordnede ansvaret for prosjektet og leder styringsgruppen. Prosjektsekretariatet er lagt til Bedriftshelsetjenesten. Ytre miljø er også et av sju satsningsområder i Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet ved Universitetet i Bergen 2006-2008.

Miljøledelse er et verktøy for å øke bevisstheten om konsekvensene av egen virksomhet og sette i gang et systematisk arbeid for å endre virksomheten i en mer miljøvennlig retning. Innføring av miljøledelse innebærer at UiB skal kartlegge miljøpåvirkningene av egen drift, utarbeide miljømål og handlingsplaner og iverksette tiltak for å redusere miljøbelastningen av egen drift.

Prosjektledelsen ønsker nå å invitere til en prosess som også inkluderer enhetene ved UiB.

I prosjektfase 1 stod UiBs drift i fokus. Det ble utarbeidet konkrete indikatorer for områdene energi, avfall, innkjøp og transport. Sentraladministrasjonen har så utarbeidet miljøregnskap for driftsårene 2004 og 2005 basert på faktiske resultater. Dette betyr at det nå er etablert et tallgrunnlag som gir et utgangspunkt for å måle endringer i forbruksmønsteret ved UiB. Miljørapportene er innrapportert til Kunnskapsdepartementet.

I prosjektfase 2 ønsker prosjektledelsen å utvikle miljøarbeidet gjennom å informere og engasjere ansatte og studenter, samt bistå grunnenhetene med å kartlegge miljøpåvirkning og gjennomføre lokale miljøtiltak.

- En ressursgruppe med kompetanse innen sentrale, miljørelaterte tjenester er under etablering. Det er i tillegg nødvendig å styrke denne gruppen med representanter fra aktuelle fagmiljøer.
- Det skal etableres to arbeidsgrupper som skal bistå enhetene med kartlegging av egen miljøprofil. Arbeidsgruppene skal også stimulere til konkrete miljøtiltak ved enhetene. Gruppene oppfordres også til å foreslå flere indikatorer. Prosjektsekretariatet ved Bedriftshelsetjenesten vil tilrettelegge arbeidet i arbeidsgruppene.

Styresak

Prosjektledelsen kan, etter gjennomføring av første prosjektfase, oppsummere erfaringer og refleksjoner i tre hovedpunkter:

1. Universitetet i Bergen har gjennom utarbeidelse av miljøregnskap for 2004 og 2005 dokumentert at vi langt på vei har gode miljørutiner på overordnet nivå.
2. Det er trolig betydelige miljøgevinster å hente gjennom bevisstgjøring blant ansatte og studenter.
3. En videre utvikling av overordnede rutiner og arbeid rettet mot bevisstgjøring blant ansatte og studenter kan, med et bakteppe av miljørelatert forskning og undervisning innen ulike fagfelt, gi en enhetlig profilering av UiB som miljøbevisst virksomhet på høyt nivå.

Prosjektledelsen konstaterer samtidig at miljøutfordringer med ulike vinklinger og dimensjoner i dag dominerer nyhetsbildet, at miljøarbeid har blitt allmenn kunnskap og at tiltak som prioriterer vårt ytre miljø blir etterspurt og akseptert.

UiB må ta et aktivt standpunkt til disse utfordringene. Prosjektledelsen utfordrer derfor Universitetsstyret til å behandle forslaget til videre strategi for innføring av miljøledelse. En ser for seg følgende målstruktur:

1. Overordnet mål
2. Delmål
3. Arbeidsmål

Følgende målformuleringer foreslås:

Overordnet mål

Universitetet i Bergen er, som ledende kunnskapsorganisasjon, forpliktet til å ta miljøhensyn i all virksomhet. Aktuelle fagenheter skal gjennom forskning, undervisning og formidling bidra til en helhetlig forståelse av sammenhenger mellom menneskene sine ressursbehov og forvaltningen av ressursene, til beste for samfunnet, i dag og for framtida.

Delmål

- Ansatte og studenter skal gjennom gode rutiner, samhandling og undervisning opparbeide en bevisst holdning til egen, miljørettet innsats.
- UiB skal dokumentere sitt miljøengasjement ved å redusere negativ miljøpåvirkning knyttet til egen drift.
- UiB skal overfor brukere og samfunn, framstå som et lærested og forskningsinstitusjon preget av en aktiv og bevisst holdning til miljøet.
- Institutt og andre enheter, som driver miljørettet forskning, skal påta seg et særlig ansvar for å formidle aktuell kunnskap så vel i egen organisasjon som ut mot samfunnet.
- Ansatte og studenter skal aktivt, kritisk og opplysende ta del i debatt rettet mot miljø- og ressursproblemer.

Arbeidsmål

I forbindelse med de årlige miljørapportene til Kunnskapsdepartementet blir det utarbeidet miljøregnskap for siste driftsår. For driftsåret 2005 ble følgende miljøindikatorer benyttet:

Miljøområde	Indikatorer	Effekt
Energi	kWh/m ² (fra alle energikilder), liter drivstoff.	Dreining mot redusert energiforbruk og anvendelse av fornybare energikilder.
Transport	Antall videokonferanser. Antall fakturaer	Redusert utslipp av klimagasser. Redusert energiforbruk.
Innkjøp	Antall miljømerkede produkter Antall e-fakturaer	Redusert miljøbelastning
Avfall	% restavfall (andel avfall som ikke går til gjenvinning) Det måles også på mengde avfall innen de ulike avfallsfraksjoner	Redusert miljøbelastning

Miljøindikatorerne er gjenstand for jevnlig vurdering, også i samarbeid med de andre universitetene. For hver indikator vil en så sette arbeidsmål og iverksette konkrete tiltak for å nå disse i løpet av driftsåret.

Hva skal skje?

Det er nødvendig å sette fokus på vår belastning av det ytre miljø. Engasjement og lokal forankring er nøkkelford for å lykkes i det videre arbeidet. For å skape blesst og engasjement om prosjektet ønsker vi å invitere ledere på alle nivå, personer med delegert HMS-ansvar og fagforeningene, til et oppstartseminar. Her vil ressurspersoner innen miljøvern/miljøledelse bli invitert.

Oppstartseminaret, 1. mars 2007, er rettet mot ledere på alle nivå i virksomheten, vil bli arrangert i samarbeid med Helse Bergen. Haukeland Universitetssykehus (HUS) har kommet lengre enn oss på feltet, men fordi miljøledelse er en kontinuerlig prosess, vil seminaret også være nyttig for HUS. For UiB gir samarbeidet en gylden anledning til å høste fra HUS sine erfaringer.

Mer informasjon om miljøledelse ved UiB finner man på <http://www.uib.no/hms/miljoledelse>

Universitetsdirektørens merknader

Universitetsdirektøren konstaterer at miljørelaterte utfordringer, mer enn noen gang, har blitt et allment anliggende. UiB har gitt bemerkelsesverdige miljøbidrag gjennom forskning på høyt, internasjonalt nivå. Samtidig er det uomgjengelig viktig at vår virksomhet framstår på en konsistent måte, med nødvendig miljøorientering også for egen praksis og daglige aktiviteter.

UiB kan, i kraft av 20.000 mennesker med et vidt spekter av aktiviteter fordelt over vel 300.000 m² oppvarmet areal, påvirke eget, ytre miljø i vesentlig grad. Innføring av miljøledelse skal redusere negative miljøpåvirkninger og gi gevinster relatert til en bedre ressursbruk. I sum vil slike effekter samtidig bidra til å styrke UiBs miljøprofil.

Universitetsdirektøren konstaterer derfor med stor tilfredshet at arbeidet med innføring av miljøledelse så langt, gjennom miljørapporter til Kunnskapsdepartementet i 2004 og 2005, har dokumentert at UiB er på god kurs hva angår rutiner for håndtering av våre nære miljøutfordringer. Utviklingspotensialet er likevel åpenbart. Universitetet har gode, overordnede systemer og gjennomfører en rekke effektive miljøtiltak, men mangler samordning og overordnede mål for arbeidet. En videre utvikling forutsetter også at våre studenter og ansatte har en bevisst og offensiv holdning til egen miljøpåvirkning.

De forslåtte målformuleringene (overordnet mål, delmål og arbeidsmål) er forelagt hovedsammenslutningene i møte 13. desember 2006 og Arbeidsmiljøutvalget i møte 14. desember 2006. Merknader herfra er innarbeidet i foreliggende utkast. Universitetsdirektøren viser også til vedlegg (miljørapport for 2005 og program for miljøseminar 1. mars 2007) som på en utmerket måte illustrerer at arbeidet med miljøledelse har fått en jordnær, i ordets beste betydning, og løsningsorientert form.

Universitetsdirektøren minner også om de målsettinger for det ytre miljøarbeidet som er nedfelt i "Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet ved Universitetet i Bergen 2006-2008".

Universitetsdirektøren legger frem følgende forslag til

vedtak:

Styret tiltrer de forslåtte målformuleringer vedrørende det ytre miljøarbeidet.

15.01.2007/KJAU

Vedlegg:

Invitasjonsbrosjyre til seminar 1.mars 2007
Miljø og miljøledelse, årsmelding for 2005

Invitasjon til seminar i

Miljøledelse

Scandic Bergen City

Håkonsgaten 2

1. mars 2007
Kl. 0830 – 1300

Foto: iStockphoto

Miljøledelse

Miljøledelse handler om en systematisk og kontinuerlig utvikling av virksomheten i en mer miljøvennlig retning. Både den materielle drift og det samfunnsansvar som følger av vår type virksomhet står i fokus. Miljøtiltak kan også ha betydelig økonomiske gevinster. Alle statlige virksomheter er også pålagt å integrere miljøledelse i virksomhetens styringssystemer.

Hva skal til for å lykkes?

Ledere som selv går foran med et godt eksempel og som viser at miljø er et prioritert satsingsområde, bidrar til engasjement og forståelse i resten av organisasjonen. Dette vil bidra til engasjerte medarbeidere

Ved å integrere miljøledelse i organisasjonenes styringssystemer tar Helse Bergen og Universitetet i Bergen miljøet på alvor.

Målgrupper

- Ledere på alle nivå
- Ansatte med delegert HMS-ansvar
- Saksbehandlere HMS
- Tillitsvalgte

Program

- 0830 – 0900** Registrering og kaffe
- 0900 – 0910** Velkommen
Anne Sissel Faugstad
Viseadministrerende direktør, Helse Bergen
- 0910 – 0935** Status for arbeidet med miljøledelse ved Helse Bergen og Universitetet i Bergen.
Linda K. Eide og Kristin B. Patterson,
Helse Bergen - Ragnar Flo og Kjetil Aursland, prosjektsekretariatet ved UiB
- 0935 – 1035** Miljøledelse i våre virksomheter (helse og undervisning).
Prof. Annik Magerholm Fet, Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse, NTNU
- 1035 – 1055** Pause med frukt og grønt
- 1055 – 1155** Fremtiden - en utfordring for oss alle.
Øystein Dahle, Worldwatch Institute
- 1155 – 1210** Pause
- 1210 – 1250** Vi hever blikket og skuer mot horisonten.
Harald Schjelderup, prosjektleder Bergensscenarier 2020
- 1250 – 1300** Avslutning
Rektor *Sigmund Grønmo,* Universitetet i Bergen
- 1300 –** Lunsjbuffé

VEDL. SAK NR.: 18-1
STYRE-MØTE 15.12.2007

Foredragsholdere

Annik Magerholm Fet, Professor ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse, NTNU. Annik Magerholm Fet er professor i miljøledelse og livsløpsanalyse. Hun er cand.real. i fysikk med doktorgrad innen systems engineering. Hun har erfaring fra å arbeide i skjæringen mellom utdanning, industrirelaterte forskning og prosjekter, spesielt innen miljørelaterte problemstillinger som etablering av indikatorer, miljøregnskaper og rapporteringssystemer og utvikling av miljødeklarasjoner for produkter.

Fet er koordinator for ett av satsningsområdene i globaliseringsprogrammet ved NTNU; *Globale produksjonssystemer*, med spesielt vekt på miljø- og samfunnsansvar. Fet har vært aktiv pådriver i arbeidet med innføring av miljøstyring ved NTNU.

Øystein Dahle, Worldwatch Institute.

Dahle er en norsk industrimann og organisasjonsleder. Han har eksamen som kjemiingeniør fra Norges tekniske høyskole i Trondheim. Han arbeidet i oljeselskapet Esso fra 1963 til 1995, bl.a. som raffineridirektør ved Esso-raffineriet på Slagentangen ved Tønsberg og som viseadministrerende direktør i ESSO

Norge 1985-1995. Dahle har hatt flere tillitsverv i organisasjoner innen friluftsliv og naturvern, bl.a. som styreleder i Den Norske Turistforening 1994-2003, Worldwatch Institute (siden 2002), Friluftslivets fellesorganisasjon, Forum for systemdebatt og Norsk Institutt for Genøkologi. Som ekspert på energispørsmål og miljøvern, har han vært en etterspurt foredragsholder i inn- og utland. Han har ellers vært turkamerat med FNs generalsekretær Kofi Annan.

Harald Schjelderup, samfunnsviter og prosjektleder for Bergensscenarier 2020. Bergensscenarier 2020 er et scenarie- og samhandlingsprosjekt som har til formål å styrke evnen og viljen til samarbeid mellom offentlige myndigheter, academia og næringslivet i bergensregionen. Prosjektet skal mobilisere og engasjere aktører som har påvirkningskraft for regionens videre utvikling. Bærekraftig utvikling er et av prosjektets hovedtemaer.

Prosjektsekretariatet for miljøledelse ved UiB, Kjetil Aursland, prosjektrådgiver og Ragnar Flo prosjektkoordinator. Begge ansatt ved Bedriftshelsetjenesten ved UiB.

Sekretariatet for miljøledelse ved Helse Bergen, Linda Karen Eide, miljøleder og Kristin Blehr Patterson, miljøkonsulent. Begge ansatt på ytre miljø ved Helse Bergen.

Påmelding

Universitetet i Bergen:

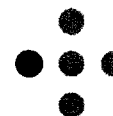
Påmelding sendes innen 9. februar 2007 til Rådgiver for "Miljøledelse ved UiB": kjetil.aurstrand@bht.uib.no

Helse Bergen

Påmelding sendes innen 9. februar 2007 til miljøleder i Helse Bergen: linda.karen.eide@helse-bergen.no

UNIVERSITETET I BERGEN

HELSE BERGEN
Haukeland Universitetssjukehus

VEDL. SAK NR.: 18-2
STYRE-MOTE 15/2-2007

UNIVERSITETET I BERGEN

**MILJØ OG MILJØLEIING
ÅRSMELDING FOR
2005**

ÅRSMELDING FOR MILJØ OG MILJØLEIING VED UNIVERSITETET I BERGEN 2005

1. Innleiing

Ein ser i dag ei stadig aukande fokusering på miljøutfordringane på lokalt, nasjonalt og internasjonalt plan. Ny kunnskap vert presentert, og denne kunnskapen er ikkje verdinøytral. Våre val om kva kunnskap som skal formidlast og nyttast legg difor føringar på korleis styresmaktane og samfunnet elles møter utfordringar og tek ansvar. Mellom anna er alle statlege verksemdar frå 2004 pålagt å innføra miljøleiing som ein integrert del av organisasjonen sitt styringssystem, og Miljøinformasjonslova sikrar alle rett til å krevja miljøinformasjon om resultat og tiltak.

Universitetet i Bergen starta i september 2005 opp prosjektet "Grønt universitet" som ei satsing retta mot vårt ytre miljø. Prosjektet femnar både arbeid med miljøleiing og tal og mål knytte til eit miljørekneskap, og årsmeldinga speglar denne heilskapen.

2. Status for prosjektet "Grønt universitet"

I prosjektet sin første fase (1.sept. 2005 til mars 2006) fokuserte ein på den direkte påverknaden frå UiB på miljøet. Tal og miljørekneskap innan drift for 2004, samt miljøindikatorar for miljøområda avfall, energi transport og innkjøp vart henta inn og rapportert til departementet. Organiseringa av prosjektet var i samsvar med desse oppgåvene.

Ved oppstart av fase to (mars 2006 til august 2007), der dei ulike einingane ved UiB skal fylgja opp den sentrale infrastrukturen og kartleggja sin eigen miljøpåverknad, ser ein at ein treng ei meir føremålstenleg organisering. Det er difor utarbeida ny organisasjonsstruktur for prosjektet.

Den nye organisasjonsstrukturen og revidert framdriftsplan vart handsama i styringsgruppa 24.06.06, og er lagt ved årsmeldinga. Det har vore ei målsetting å forma ein struktur som bidrar til lokalt eigarskap til prosessen og ei god utnytting av den kunnskapen som ligg ute i universitetssamfunnet.

2.1. UiB sin miljøstrategi

Arbeidet med miljøstrategien ved UiB har vore omfattande og ein har hatt utkast til høyring hjå organisasjonane. Difor har denne prosessen teke noko meir tid enn antatt. Miljøstrategien har vore handsama i styringsgruppa 24.06.06 og skal leggest fram for styret for UiB i løpet av hausten.

Miljøstrategi for UiB

Universitetet i Bergen (UiB) er som leiande kunnskapsorganisasjon forplikta til å ta miljøomsyn i all verksemd. Dagleg drift skal vere prega av ei medviten haldning til miljøet. Aktuelle fageiningar skal gjennom forskning, undervisning og formidling bidra til ei heilskapeleg forståing av samanhengar mellom menneska sine ressursbehov og forvaltninga av ressursane, til beste for samfunnet i dag og for framtida.

- Tilsette og studentar skal gjennom gode rutinar, samhandling og undervisning få ei medviten haldning til eiga, miljøretta innsats.

- UiB skal dokumentera sitt miljøengasjement gjennom redusert miljøpåverknad knytt til eiga drift.
- UiB skal overfor brukarar og samfunn i det heile framstå som ein lærestad og forskingsinstitusjon prega av ein aktiv og medviten haldning til miljøet.
- Institutt og andre einingar som driv miljøretta forskning har eit særleg ansvar for å formidla aktuell kunnskap så vel i eigen organisasjon som ut mot samfunnet.
- Tilsette og studentar vert oppmoda til å delta aktivt, kritisk og opplysende i debatt retta mot miljø- og ressurs spørsmål.

2.2. Status for innføring av miljøleing

Miljøleing er eit systematisk arbeid for å endra verksemda i ei meir miljøvenleg retning. Verksemda skal kartleggja miljøpåverknadane frå eiga drift, fastsetja miljømål, setja i gong tiltak og synleggjera resultat.

HMT-handboka ved universitetet i Bergen skal no gjennomgå ei total revidering. Integrering av ytre miljø vil då verta ein naturleg del av dette arbeidet.

3. Miljørekneskap

3.1 Miljøområda innan den direkte påverknaden

Grunna fokus på den direkte påverknaden frå UiB på ytre miljø i fase ein, har ein berre tal og utarbeida miljøindikatorar for miljøområda avfall, energi, innkjøp og transport. Dei fleste av miljøindikatorane er dei same for 2005 som for 2004, då spesielt for områda avfall og energi, medan ein har fått nokon fleire på innkjøp og transport. Ein vil framleis arbeida vidare med å finna fleire føremålstenlege miljøindikatorar og kvalitetssikra desse for å kunna sjå den reelle utviklinga av påverknaden på ytre miljø frå Universitetet i Bergen.

3.1.1 Avfall

3.1.1.1 Innleiing

Universitetet i Bergen har i mange år arbeida målretta for å få ei så god handtering av alt produsert avfall frå verksemda som mogeleg. For å få dette til vert dei utarbeida prosedyrane for handtering av avfall og retningslina for farleg avfall og problemavfall, inkludert radioaktivt- og eksplosivt avfall oppdatert og revidert i samsvar med gjeldande regelverk. I tillegg har ein oppretta eit nettverk av koordinatorar frå dei institutta/avdelingane som produserer meir enn vanleg forbruksavfall. Desse koordinatorane vert fylgt opp frå sentralt hald ved UiB med kurs og opplæring i UiB sine avfallsrutinar og med nettverks møter. Ein har òg etter fleire år, eit godt samarbeid med avfallsmottakar, Bergen interkommunale renholdsverk (BIR), som bidrar til å sikra ei føremålstenleg og sikker handtering av avfallet.

3.1.1.2. Nøkkel tal for 2004 og 2005

	2004	2005
Lauv/kvist/plantar	32 520	101 520 kg
Emballasjekartong	64 500	31 307 kg
Kontorpaper	160 140	108 360 kg
Klar glas emballasje	12 950	18 510 kg
Anna glas, industriglas	280	kg
EE-avfall	34 450	28 600 kg
Stein/grus/sand		1 000 kg
Betong utan armering		2 000 kg
Blanda uorg. matr. - sortering	84 180	164 720 kg
Blanda uorg. matr. - forbrenning	869 450	707 490 kg
Forbruksavfall næring	110	kg
	19 821	10 007 kg
	15 120	21 040 kg
Radioaktivt avfall, IFE		320 kg
Total mengde avfall	1 293 521	1 195 574 kg
Mengde restavfall	940 690	838 343 kg
Energiutnytting i Rådalen	58	62 %
Korrigert restavfallsmengde	395 090	318 570 kg
PART RESTAVFALL (% av tot. avfallsmengde)	30,54	26,65 %

Merknadar til tabellen:

I miljørekneskapan for 2004 var det kome inn ein feil med omsyn til mengda levert avfall i avfallskategori; lauv/kvist/plantar. I tillegg hadde ein fått oppgjewe feil energiutnytingsgrad ved BIR sitt forbrenningsanlegget i Rådalen. Feilane i avfallsrekneskapan for 2004 er no retta opp og ein har nytta dei same omrekningsfaktorane for 2005 som for 2004, der det er naudsynt for å få alle avfallskategoriene over i kg.

I tillegg til dei avfallskategoriene som kjem fram av avfallsrekneskapan har UiB returordningar for lysstoffrør og tonarkassetar. Ein har òg i 2005 rive bygg i samband med Statsbygg, som byggherre. Dette rivningsavfallet er oppgjewe i eigen tabell, sjå under. I tillegg kjem 17 pallar med lysarmaturar (EE-avfall) levert til BIR bedrift.

	2005
Rivningsavfall i samband med Statsbygg - Studentsenteret	
Hageavfall	1 200 kg
Jern	603 920 kg
Fyllmassar	508 180 kg
Betong med jern	15 680 kg
Trevirke	49 280 kg
Restavfall	427 570 kg
Levert til mottak	1 605 830 kg
Betong kjørt til gjenbruk	1 666 700 kg
Total mengde avfall	3 272 530 kg
Kjeldesorteringsprosent	87 %

Mengda med innlevert farleg avfall er framleis noko høgt samanlikna med åra 2002 og 2003, som låg på om lag 7-7,5 tonn. Dette skuldast at ein i byrjinga av 2005 har hatt ombygging og rehabilitering av bygningsmassen som medførte utskifting av om lag 2,5 tonn med PCB-holdige vindauge.

3.1.1.3. Indikatormål for 2007

UiB arbeidar aktivt for å redusera mengda avfall og vil i mest mogeleg grad nytta attvinnings- og returordningar. Ein viktig faktor i arbeidet med å handtera produsert avfall forsvarleg etter lover, forskrifter og interne retningslinjer, er å leggja forholda til rette for brukarane. Gje brukarane naudsynt informasjon og opplæring i rutinar og prosedyrar knytt til avfallshandteringa.

Indikatormål for 2007 vil ein utarbeida i løpet av hausten 2006.

3.1.2. Energi

3.1.2.1. Innleiing

ENØK arbeidet ved Universitetet i Bergen fortset med full styrke på brei front. Størst fokus har ein på å utnytta teknikken så føremålstenleg som mogeleg. Ein ynskjer å oppnå best mogeleg bruk av energi og unngå å sløsa. Vidare har riktig vedlikehald og optimal drift av tekniske anlegg høg fokus. Noko som gjev sikker og påliteleg drift og som igjen påverkar bruk av energi på riktig måte.

Opplæring av driftspersonalet stå òg i fokus, spesielt gjeld dette nye anlegg men òg på generell basis.

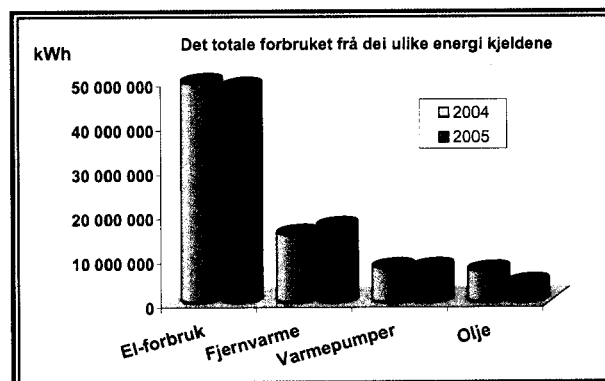
UiB har dessutan vert i marknaden og fått teikna ny avtale med kraftleverandør, og ein vil satsa på utstrakt samarbeid med selskapet om ENØK relaterte spørsmål og utvikling.

3.1.2.2. Nøkkeltal for 2004 og 2005

	2004	2005		
Energi				
Totalt el-forbruk	49 514 973	48 576 222	kWh	
Totalt energi forbruk frå fjernvarme	15 339 510	17 058 680	kWh	
Totalt energi forbruk frå varmpumper	7 700 000	7 700 000	kWh	Verdien er omtrentleg
Totalt energi forbruk frå olje	7 026 780	4 174 720	kWh	Verdien er omtrentleg
Totalt forbruk av energi	79 581 263	77 509 622	kWh	Ikkje temp. korrigerert
Bruttoareal	317 338	336 220	m ²	Alt areal, ikkje berre oppvarma/kjølt
SPESIFIKK ENERGIBRUK (kWh/m²)	250,78	230,53	kWh/m ²	
Årsmiddeltemperatur	8,5	8,3	°C	

Merknader til tabellen:

I rekneskapan for 2004 vart effektivitetsutnyttingsfaktoren for olje frå liter til kWh sett til 10. For 2005 vart faktoren oppgjeve til å vera 8,466. Ein har difor korrigerert totalt energiforbruk frå olje for 2004 med den oppgjevne faktoren for 2005 slik at tala vert samanliknbare.

Skjematisk teikning over det totale forbruket frå dei ulike energi kjeldene.

3.1.2.3. Indikatormål for 2007

Når det gjeld sparing av energi vil ein ha fokus på å ikkje auka forbruket av energi per kvadratmeter for komande år, samt at ein vektlegg optimal utnytting av varmpumpeanlegget. Ein vil òg halda fokus på ENØK arbeid blant nøkkelpersonell.

Sidan utskiftinga av PCB-holdige armaturar har fortsett i heile 2005 forventar ein eit positivt bidrag til energireduksjon òg for 2006.

Som tidlegare nemnt forventar ein ingen store endringar av energibruken pr. kvadratmeter for 2007. Konkrete mål for energi vil ein eventuelt utarbeida i løpet av hausten 2006.

3.1.3. Innkjøp

3.1.3.1. Innleiing

Ved nyanskaffing av varer og tenester har UiB i fleire år hatt fokus på miljø. Ein finn rettleiing for alle typar innkjøp på elektronisk format og her ligg eigen informasjon om korleis miljøaspekta skal takast i vare ved innkjøp og nyanskaffingar. Kontor for innkjøp arbeidar òg systematisk for å sikra at miljøaspektet vert ivaretatt ved større nyanskaffingar. For kjøp over 200 000 kr vert utlysinga gjennomført med konkurransegrunnlag som inkluderar miljø som eit tildelingskriterium. Det vart gjennomført 60 slike konkurransar i 2005.

Det skal frå 2006 innførast eit kontraktadministrasjonssystem ved Universitetet i Bergen kor alle kontraktar skal registrerast. Registeret vil mellom anna innehalda dei forskjellige leverandørane sine miljøsertifiseringar samt andre indikatorar ein måtte ynskja. Dette registeret vil difor vera eit godt framsteg og svært viktig verktøy for registrering av miljøindikatorar.

3.1.3.2. Nøkkel tal for 2004 og 2005

	2004	2005
TAL PÅ FAKTURA	66 851	67 300 stk
TAL PÅ E-FAKTURA	12	25 stk
TAL PÅ MILJØMERKA PRODUKT INNAN REKVISITA		73 %

Merknadar til tabellen:

Det har framleis ikkje vert mogeleg å måla så mange indikatorar som ynskjeleg då ein ikkje har hatt tilrettelagte system for dette. Ein har difor valt å registrera færre indikatorar no i byrjinga men med kvalitetssikra dataa.

Tal på fakturaer er indikator på fleire område.

Gjennom gode innkjøpsavtalar og styrking av logistikk er det UiB sitt mål å redusera varetransporten der det er tenleg. Ein redusering av fakturaene vil og redusera papirforbruket som er naudsynt for å generera fakturaene. Overgangen til elektronisk bestillarsystem og elektroniske fakturaer vil truleg medføra endringar på tal fakturaer.

UiB arbeidar målretta mot at alle våre leverandørar skal nytta seg av e-faktura. Dette vil redusera omfanget av transport både hjå leverandøren og internt ved UiB. Samstundes vil dette vera eit sterkt bidrag til å redusera papirforbruket. UiB innførte system for e-faktura først i 2004. Det var difor berre leverandøren av dette systemet som nytta e-faktura.

3.1.3.3. Indikatormål for 2007

Gjennom målretta arbeid knytt til færre leverandørar og fleire samordna kjøp vil me prøva å redusera talet på fakturaer til 50 000 for 2007.

Gjennom å stilla krav til våre leverandørar om bruk av e-faktura i alle større avtalar me inngår forventar ein ei kraftig auke på e-fakturaer. I 2007 bør 20 % av alle fakturaer vera e-faktura.

Det er knyta stor forventning til det nye kontraktadministrasjonssystemet. Gjennom krav og ynskje om dokumentasjon frå alle våre større leverandørar angående miljøsertifiseringar set me som mål at 30 % av våre rammeavtaleleverandørar skal vera miljøsertifisert eller tilfredsstillast desse krava innan 2006.

Gjennom dialog med nokon utvalde leverandørar ynskjer me òg å gjennomføra målingar på utvalde produktgrupper for 2006 og 2007.

3.1.4. Transport

3.1.4.1. Innleiing

Transport intern: Eigedomsavdelinga ved Universitetet i Bergen har same bilpark som tidlegare år, med eit unntak; Ein har teikna leigekontrakt på den såkalla "campusbussen" (Ein minibuss som fraktar tilsette og studentar mellom dei to universitetscampusane i sentrum av Bergen). Den nye bilen er heilt moderne og fyller høgaste krav til utslepp.

Transport ekstern:

Ulike faktura indikatorar kan vera mål for fleire miljøområde. Blant anna kan ekstern transport målast på tal fakturaer. Grunna at det er ved forbetringar innan innkjøpsrutinane ein kan påverka indikatorane, har UiB valt å leggja desse måltala inn under miljøområde innkjøp.

3.1.4.2. Nøkkel tal for 2004 og 2005

	2004	2005
TOT. MENGDE DRIVSTOFF (i liter)	15 216	14 930 l
VIDEOKONFERANSAR		63 stk

Merknad til tabellen:

Talet på videokonferansar dekkar gjennomførte møter, førelesningar i videokonferanseromet ved sentraladministrasjonen og fasilitetane tilgjengeleg ved formidlingsavdelinga. Ein har ikkje teke omsyn til kor mange deltakarar det har vert til stades på kvart møte. Det kan variera får små møter på ein til to deltakarar og opp til undervisning med opp til kring 20 personar.

3.1.4.3. Indikatormål for 2007

Transport intern: Ein forventar ikkje større endringar frå førre året. Men ein vil ved nyanskaffingar ta omsyn til om marknaden kan tilby elektriske bilar og om bruk av biodrivstoff kan nyttast.

Transport ekstern:

Målsetjinga for UiB når det gjeld ekstern transport er å få utvikla fleire eigna indikatorar både for 2005 og for 2006. Ein kan til dømes tenkje seg at tal på tenestereiser med fly Bergen – Oslo, som utgjør størstedelen av tenestereiser og som er målbar, pr. videokonferansar kunne vera ein eigna og samanliknbar mål på ekstern transport over tid.

Videokonferansar: Ein vil i løpet av fase 2 i prosjektet prøva å kartleggja om der er andre videokonferanserom ute i miljøa i tillegg til dei to sentrale romma ved UiB, og korleis desse romma eventuelt vert nytta.

3.2 Miljøområda innan den indirekte påverknaden

I fase to vil ein føra vidare innsatsen knytt opp mot vår direkte miljøpåverknad på grunnplanet og kartleggja den indirekte miljøpåverknaden innan universitetet si primærverksemd, forskning, undervisning og formidling. Eit døme vil vera kartlegging av miljørelaterte kurs og undervisning som vert driven ved UiB. Ein vil òg utarbeida forslag til egna miljøindikatorar for primærverksemda.

Målgruppene i denne fasen er dei tilsette og studentane på institutta, sentra og avdelingane. Ein vil her prøva å engasjera alle slik at dei skal få ei medviten haldning til tydinga av eigen innsats for ytre miljø og å driva opplæring i UiB sin miljøstrategi.

4. Avslutning

Det vil verta utarbeida ei ny årsmelding for driftsåret 2006 som òg vil verta sendt til departementet. I denne rapporten vil ein setta nye mål innan fleire av miljøområda.